

contesa Folleville și a căruia ținută amintește parodic de "idolul" Elvis Presley). Dar sarea și piperul acestui spectacol regizat de cehul David Radok (afirmat mai întâi pe scenele teatrelor dramatice și hotărât, se pare, să revină la Praga, după ce încă de la vârsta de 16 ani se stabilise cu părinții în Suedia) se fac simțite cu prisosință în final, când cheful se dezlanțuie în chip sălbatic, devenind veritabilă orgie, iar protagoniștii, în frunte cu nestăpânitul baron

Trombonok, pătrund în sală, printre spectatori, se "hărțuiesc" cu ei și cu membrii orchestrei, "confiscând", chiar, bagheta virtuozului dirijor Kjell Ingerbretsen, aflat de numai trei ani la pupitrul Operei din Göteborg, după prestații bine primite în sălile de concert din Stockholm și Oslo. Este un final incandescent, care, într-un incitant contrapunct cu scenografia somptuoasă a lui Lars-Ake Thessman, ridică publicul în picioare, în manifesta bucurie a

tuturor, artiști și spectatori. Aceștia din urmă ne-au impresionat prin disciplină (n-am văzut om să intre aici după ultimul gong, dar nici pe vreunul să o zbughească la garde-robă înainte de cuvenitele aplauze adresate celor de pe scenă), care, ca și ținuta foarte îngrijită, nu poate fi percepută decât ca respect față de artă și cei ce o slujesc.

Ion Parhon

Teatrul muzical

Vejde

Teatrul danez este, într-o proporție covârșitoare, stipendiat de stat. Nivelul dezvoltării economice și al bunăstării sociale asigură suportul necesar practicării unei culturi la care să aibă acces, cu tot confortul necesar atât pentru creatori, cât și pentru consumatori, toți cei care-și doresc acest lucru. Cea mai importantă instituție teatrală daneză este Kongelige Teater, Teatrul Regal, a cărui vechime coboară în timp în secolul al XVIII-lea. Din 1874, Kongelige funcționează în clădirea pe care o are drept sediu și acum, împărțind-o cu Opera și Baletul Național Danez, iar din perspectiva subsidiilor guvernamentale și a repertoriului, este cel mai mare teatru din Danemarca. Celelalte trei teatre, rivale în materie de repertoriu, sunt Odense, unde a fost reprezentat pentru prima dată **Hamlet** (în 1794), Aarhus, localitatea în care este organizat cel mai important festival de teatru din Scandinavia, și Aalborg. Dacă, însă, privim lucrurile din perspectiva contribuției la cercetarea fundamentală în domeniul reprezentății teatrale, atunci cel mai important este Teatrul Odin,

mutat de la Oslo la Holstebro, în 1966. Creat de celebrul Eugenio Barba, Odin Teatret a avut o contribuție unică în domeniul antropologiei teatrale, transformând orașelul ce l-a găzduit într-un pol mondial al artei scenice.

Unicul teatru particular din Danemarca – din întreaga Scandinavie, de fapt, căci și celelalte țări nordice preferă și practică sistemul finanțării de către stat sau autoritățile locale – este Musikteatret din Vejle. Aici am avut ocazia de a mă familiariza, vreme de o săptămână, grație unui program al Comunității Europene, cu toate detaliile ce privesc organizarea unei asemenea instituții.

Orașul Vejle nu depășește 53 000 de locuitori, un oraș mare, după standardele daneze, care resping ideea aglomerărilor urbane (Copenhaga e singura excepție), pentru că sunt creatoare de probleme greu rezolvabile. Cu acceptul autorităților locale, mai exact rezonând cu dorința acestora de a avea un teatru spectaculos în oraș, Poul Koch a construit Musikteatret în 1992. În mai puțin de un an, superba clădire a fost dată în folosință, iar

investiția făcută de Koch a fost de milioane de dolari. Poul Koch se ocupă de show-biz de peste 28 de ani.

Clădirea teatrului ar stârni invidia oricărui arhitect. Ea este nu numai extrem de modernă, ci și foarte funcțională. Pentru reprezentații au fost amenajate două săli, cea mare, cu 1 150 de locuri, și un auditorium cu alte 400, destinat mai ales spectacolelor pentru copii. Dotările de scenă sunt și ele de ultimă oră: sonorizare și "lighting designer" digitalizat, instalația de lumini urmând tocmai a fi schimbată, pentru că era veche, "avea deja cinci ani". Torben Petersen este răspunzător de sectorul luminilor de scenă. Are doar 28 de ani, iar când Koch l-a angajat avea 24; radiază activism și istețime și, extrem de amabil, ca toți nordicii, îmi prezintă orga Stagelite, mai mică decât un birou obișnuit, devine ghidul meu pe la pod, arătându-mi toate "măruntaiele" teatrului. În biroul lui nu se văd decât machetele cu decorurile spectacolelor, pe care le studiază cu mare atenție, după ce discută cu regizorul asupra efectelor pe care acesta contează, propunându-i mai multe variante.

Sala mare a teatrului

Totul este introdus pe computer, iar în timpul spectacolului reflectoarele se sting și se aprind automat.

La Musikteatret Vejle toată lumea știe exact ce are de făcut. Personalul permanent angajat nu se ridică decât la douăzeci de persoane, restul având contracte pe rol și spectacol, aici intră și cei care deserveșc spațiile de cazare amenajate în incinta teatrului, cu tot confortul, cele două restaurante și barul din incintă. Lor li se adaugă mai multe săli de conferințe, extrem de solicitate, ca și restaurantele și barul, care nu intră în nici un fel în contradicție cu destinația culturală a clădirii, ba o servesc cu eleganță, aducând în același timp și bani. Căci teatrul lui Poul Koch trebuie nu doar să se finanțeze din încasări, ci și să asigure recuperarea investiției inițiale. În această din urmă privință, Koch era extrem de degajat, căci recuperarea se făcea într-un ritm mai bun decât anticipase.

Ca un bun manager Poul Koch a gândit că un repertoriu cât mai divers, care să acopere varietatea largă a gusturilor, ar fi cea mai inspirată strategie managerială. Pe scena de la Vejle

au poposit și Gh. Zamfir sau Richard Kleideman, dar s-au auzit și **Boema**, **Hamlet** și s-a dansat **Lacul lebedelor**. Repertoriul sezonului mai cuprindea **The Rocky Horror Show**, un spectacol pentru tineri, un concert cu muzica din **Grease**, celebrul film cu Olivia Newton-John și John Travolta, dar și un festival "Beethoven", cu orchestrele simfonice din regiunile vecine. Obişnuința de a itinera spectacolele, nu doar în Danemarca, ci și în întreaga Scandinavie, s-a dovedit o practică bună, pentru că ea asigură un afiş mereu proaspăt, deci public, și venituri din exploatarea altor "piețe de spectatori". Pentru copii capetele de afiş erau **Oliver Twist**, un concert cu coloanele sonore din cele mai celebre desene animate produse de Disney și **Alice în țara minunilor**.

Musikteatret Vejle nu este unica afacere a lui Poul Koch, dar este una profitabilă. Ceea ce-i permite să se implice la fiecare ediție și în desfășurarea Festivalului din Aarhus. Teatrul din Vejle are un grup (consistent) de sponsori permanenți, ale căror nume se puteau citi la intrare, înscrise cu argintiu pe plăcuțe negre amplasate în

foaier într-un loc foarte la vedere: Dandy, Peugeot, Banca Daneză, Televiziunea Națională Daneză, Pianoforte, Stimorol, Bosch. Fiecare sponsor contribuie anual cu circa un milion de coroane daneze, fără să se amestece în vreun fel în activitatea artistică, iar relația cu sponsorii este urmărită și întreținută personal de Poul Koch. Fiecare nouă montare costă în jur de zece milioane de coroane, iar proiectul este analizat până în cele mai mici detalii, pentru a se evita riscul unui eșec. Sunt preferate titlurile deja cunoscute, care atrag publicul prin ele însele, dar nici tinerii creatori nu sunt marginalizați. "Când este vorba de tineri autori, drumul până la scenă e ceva mai lung. Dacă e un musical, organizăm întâi o audiere la care invităm critici, oameni de specialitate, cărora le cerem părerea; dacă această barieră a fost trecută, urmează o audiere cu public și abia apoi, în funcție de ceea ce vedem în reacțiile publicului, decidem punerea în scenă sau nu", ne-a dezvăluit Koch strategia aplicată la Musikteatret.

Oltița Cîntec